

Когато дете срещне насилството

116 111

Уважаеми малки и големи читатели,

Предлагаме ви една малка книжка по една трудна тема, темата за насилието над деца – как да реагираме на него и какво да правим, когато го срещнем. Предполагаме и се надяваме, че децата ще четат тази книжка заедно с някой възрастен – родител, роднина, близък, учител, за това се обръщаме и към двамата.

Трудно и мъчително е да се говори за насилието, често ни се иска да се държим сякаш го няма, сякаш не ни засяга и се отнася само за другите. В действителност обаче често се случва да е част от живота ни и от живота на нашите деца. Рискът от среща с насилието на улицата, в училище, в къщи е реален и е по-добре да се подготвим за тази среща, отколкото да заровим глава в пясъка. По-добре е за възрастните, още по-добре е за децата ни.

Най-важната превенция на насилието е постигане на доверие на детето към възрастните. Говорете за това, което може да се случи, без да плашите детето и да му създавате враждебност към другите. Обсъждайте рисковите ситуации и ако е възможно ги избягвайте, подгответе детето да изгражда поведение и отношения, които му носят повече сигурност.

И родители и учители би трябвало да развият по-голяма чувствителност към сигналите, които децата дават и без думи, като наблюдават внимателно и „чуват“ какво „казват“ децата всъщност, когато не говорят, когато са неспокойни, когато са агресивни, когато са тъжни... Много често децата не намират думи (а и не е лесно да се намерят), за да кажат това, което им се случва. За съжаление, колкото по-страшно е това, което им се случва, толкова по-трудно е то да се назове с думи. Така, че нашето основно послание към възрастните е да наблюдават

децата си, да се опитват да познават реакциите, поведенията на децата си, какво стои зад тях и да им вярват.

Изграждайте отношения на привързаност и близост, които да правят споделянето на всичко, което се случва на детето естествена част от отношенията ви. Ако отношенията ви са на страх и недоверие, рискът детето да скрие от вас и да не сподели е голям. Често насилието се случва, когато детето е нарушило някое правило, някое изискване или забрана на родителите, на възрастните, и страхът от санкция е причина да не сподели за някаква опасна случка, отношение, поведение. Този страх го прави по-вероятна жертва на някакво насилие.

Не омаловажавайте трудностите, сигналите за страх, за тормоз от детето ви. Не прибързвайте, опитайте се да разберете каква е ситуацията, какво точно се случва, как го преживява детето и едва тогава се намесете.

Да смятаме, че детето само може да се справи с насилието е опасно, още по-опасно е ако самото дете мисли така. Посланието, което даваме с тази книжка към детето е – **говори с някого на когото имаш доверие – сподели с родител, друг възрастен или с приятел, потърси помощ от институции, ако си срещнал насилието в каквато и да е форма.**

Описаните в книжката ситуации са измислени, но те се случват на много хора в живота. Ще се радваме, ако ги прочетете заедно, ако ги обсъдите и те станат още един повод, за да разговаряте с детето си, макар и по тази трудна тема...

Нели Петрова

Училищен тормоз

Здравей!

Казвам се Марти и съм на 11 години. Искам да ти разкажа една история. Моята история!

Всички обичат да ходят на училище. Да се запознаят с нови приятели. Да остават след часовете и да играят футбол. С мен не беше така!

Семейството ми се премести в нов квартал. Тогава бях в първи клас. Записаха ме в ново училище за втори клас и всичко се промени. Запознах се с но-

вия клас и станах добър приятел със Стефчо. Но в това училище имаше и три момчета от 6 клас, които бяха решили да се шегуват с мен.

В началото само ме спъваха в междучасията. След няколко месеца ми изсипваха раницата на земята и започваха да си я подават. В трети клас вече ми взимаха парите и от време на време ми удряха шамар. Но най-страшното стана в началото на учебната година, когато станах 4 клас и се опитах да им кажа „НЕ“. Тогава те ме

удариха в лицето. Паднах на земята, а те започнаха да меритат в корема.

Майка ми и баща ми от месеци се съмняваха, че става нещо в училище. Аз не им казвах нищо за да не „мина“ в училище за предател.

След побоя баща ми „вдигна на крак“ цялото училище, а моят приятел Стефчо всичко му разказа. Сега ме е яд, че не споделих с баща ми по-рано, че не му казах истината.

Сега тези момчета са изключени от училище и ги наблюдават от полицията. Оказа се, че има и други ученици, които са били тормозени от тях.

Затова знай, че винаги можеш да разкажеш на родителите ти или приятелите ти, можеш да потърсиш помощ в полицията и да се обадиш на тел: 112 или на тел: 116 111 и че никой няма право да ти причинява болка и да те кара да страдаш!

Насилие в интернет

Здравей Роси,

Отдавна искам да ти пиша и все не намирам сили и време. А и след случката в училище ми се искаше да изчезна завинаги. Сега подробно ще ти опиша какво се случи там. Мисля, че напълно ще ме разбереш.

Миналата година, когато навърших 13 години се влюбих в Кирил (съученик от 9 клас). Излизахме няколко пъти заедно. Бях се влюбила много: сънувах го, фантазирах си, исках да

бъда постоянно

с него. Дори не се

усъмних в нищо, когато ме канеше у тях, тъй като „техните“ били в чужбина. Отказвах... не знам защо...

Така дойде зимата и ние отидохме на лагер с училището. Една вечер се събрахме да купонясваме в една от момчешките стаи и пихме. Пихме алкохол. Час след час се напих и с Кирил отидохме в неговата стая. След това не си спомням какво стана.

Сега се само, че отидохме в стаята на Кирил и танцувах.

На другия ден ме болеше главата, а Кирил се правеше, че не ме познава. Дори ме отблъскваше. Вярно бях пълничка, ама нали преди това излизахме заедно. Върнахме се от лагер след 3 дни.

В понеделник усетих как всичките ми съученици се подсмивват и ме сочат с пръст. Една приятелка ми каза следното: Влез във Facebook и ще разбереш. Видях две клипчета, тези клипчета бяха с мен. А аз съм пияна, събличам се гола и говоря глупости...

След още една седмица в училище се появиха ужасни надписи и снимки по стените. Изживях един месец пълен ад. Директорката и класната уведомиха родителите ми.

Чувствах се мръсна, унижена, обидена и безпомощна.

Смених училището.

За щастие, на баща ми му предложиха работа в Испания преди 4 месеца. Сега сме тук, в Мадрид. Май така е по-добре. Тук поне никой не ме познава.

Ще ти пиша пак. Надявам се да си добре. Поздрави момичетата от блока.

Насилие вкъщи

„Не ми се прибира в къщи, баща ми сигурно пак пие от сутринта. Пак ще намери нещо за да ме бие, понякога успявам да избягам, но тогава той бие майка ми. Тя много се страхува от него. Само да порасна, аз ще го бия.“

„Баща ми ме наби, защото съм излязла с приятели. Крещи ми и удря, винаги когато е ядосан, а това е често. Мама не се намесва, понякога и тя крещи“.

„Майка ми пие и бие, вече ме е срам да излизам със синини, отсъствам от училище, не знам какво да правя.“

Сигурно тези деца изпитват болка, но и срам да споделят с някого, чувстват се виновни. Детето не може да се справи само с подобен проблем, има нужда от помощ и закрила. Родителите му също се нуждаят от помощ. Боят е насилие и възрастните знаят това.

Ако нещо подобно се случва с Вас, споделете с близък човек или се обадете на тел: 116 111...

Насилие на улицата

Моята приятелка Мими е много усмихнато и весело момиче. Заедно сме от малки, родителите ни са приятели. За съжаление не учим в едно и също училище, защото живеем в различни квартали, но се виждаме доста често. Последните пъти като се срещяхме семействата, Мими ми се стори някак различна, сякаш се смееше насила, сякаш не ѝ се говореше, даже за момчета (хи, хи, хи). Отказа ми няколко пъти да излезем, да отидем на кино.

Един ден, приготвих се да тръгна за училище, тя ми се обади по телефона и плачеше, помоли ме да отида близо до тях, защото не може да се прибере. Тръгнах веднага и отидох при нея – тя стоеше на входа на един магазин и плачеше. Разказа ми, че всеки ден като се връща от училище на една от улиците, по които минава често, среща няколко момичета, по-големи от нея, които ѝ се подиграват, замерят я с каквото им попадне, а вчера едната я е блъснала силно и тя е паднала на улицата. Те се смели много, подигравали се, наричали я с най-груби думи.

За да се прибере в къщи след училище, трябва да мине от там и вече много се страхува, не смее да се прибере.

Попитах я защo не каже на родителите си, но тя каза, че се срамува, ще ѝ кажат, че е глезна, особено брат ѝ. Той е студент и се мисли за много важен. Страхува се също, че родителите ѝ ще отидат да „се разправят“ с момичетата и тогава всички още повече ще ѝ се подиграват.

Какво да я посъветвам? Как да ѝ помогна? Много мислих и реших да ѝ предложи да сподели с брат си първо и после с родителите. Може би той самият ще измисли нещо.

За радост тя ме послуша и разказа на брат си всичко. Той ѝ придружавал няколко дни, опитал се да говори с момичетата разумно и ѝ предупредил, че ще подадат жалба в полицията. Според Мими, той успял да го направи без да заплашва или обижда, което много я впечатлило, изглежда повлияло и на момичетата. Двамата споделили с родителите си какво се е случило. Родителите пожелали да се срещнат с момичетата и да се обадят в полицията. Решили все пак да видят дали ще има резултат от намесата на брата.

Мими все още се като се прибира се страхува, но все по-малко. Момичетата изглеждат са изгубили интерес към нея и само се подсмиват като я срещнат.

Много е важно, ако имаш проблем да споделиш с някого – с приятел, с родител или близък. Можеш да споделиш и с твоя класен ръководител или с педагогическия съветник в училище.

Ако нещата са сериозни, не се колебай и сигнализирай на тел. 116 111.

Сексуално насилие

Историята на момичето Мими

Мими е на 11 години и обича да танцува. Заедно със своя приятелка те се записват на курс по танци. Всичко върви добре, напредват бързо и лесно. Учителят по танци е мил и внимателен с тях. Един ден той извиква Мими при себе си в неговия кабинет и започва да ѝ говори мили думи, започва да докосва гърдите ѝ и други интимни части на тялото ѝ. Мими е много изненадана и объркана от това поведение на учителя. Не знае как да постъпи.

В такива ситуации много често изпитваме срам, чувстваме се объркани и си мислим, че ние нещо сме направили не както трябва. Това са и чувствата, които Мими изпитва, затова е важно да

споделим случилото се с възрастен или приятел, на който имаме пълно доверие. Добре е да можем да го споделим с родител или друг близък човек с повече опит и мъдрост от нас.

Знай, че **постъпки като тази на учителя по танци се определят от закона като престъпление срещу деца** и се наказват строго. Никой не може да докосва по непозволен начин частите на нашето тяло, особено когато сме деца!

Запомни: Важно е да потърсим помощ, защото така ще предпазим себе си и дори още други деца от подобни постъпки!

Историята на момчето Тошко

Тошко е на 11 години и е много контактен. Често обичал да се разхожда след училище сам из квартала. Един следобед по-големи момчета го поканили в един гараж, за да види специална камера. Тошко имал възможност да я подържи и дори да снима

с нея. По-късно момчетата го накарали да си свали дрехите и го снимали с камерата, докато е гол. Тошко бил толкова объркан, че не знаел как да реагира. Чувствал се много засрамен и унижен. Момчетата го заплашили да не казва на никой, иначе цялото училище ще види голите му снимки.

В такива ситуации много често изпитваме срам, смущение и се чувстваме объркани.

Не очакваме от хората да постъпва така с нас. Понякога мислим, че ние сме виновни, за да постъпят така с нас и това ни кара да се чувстваме още по-зле. Възможно е дори да ни заплашат, за да ни накарат да запазим тайната за случилото се, както момчетата заплашиха Тошко. Това може да ви накара да изпитате още по-голям страх, да се чувствате още по-уплашени и объркани. Такива са и чувствата, които Тошко изпитва, затова е важно да споделим случилото се с възрастен, на когото имаме пълно доверие.

Знай, че постъпки като тази на големите момчета, които срещнали Тошко, се определят от закона като престъпление срещу деца и се наказват строго. Никой не може да ни кара да се събличаме и да снима частите на нашето тяло, особено когато сме деца.

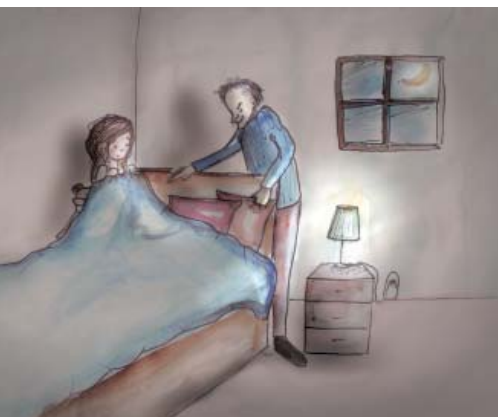
Запомни: Важно е да потърсим помощ, защото така ще предпазим себе си и дори още други деца от подобни постъпки!

Историята на Ани

Ани е на 13 години, но вече изглежда оформена като голяма жена. Един ден била на гости на своя братовчедка и останала да преспи у тях. Вечерта в къщата останали вуйчото и двете деца, а вуйната отишла в болницата на работа. През нощта той влезнал в стаята при Ани и легнал на леглото до нея. Започнал да докосва интимните ѝ части. Бил много нежен и внимателен. Говорил ѝ любовни думи, които момичетата и жените харесват. Ани била изключително уплашена и не смеела да мръдне или да извика. Вуйчото я накарал да обещае, че ще пази тайна и няма да каже на никого.

В такива ситуации много често изпитваме срам, смущение и се чувстваме объркани. Не очакваме от близък човек в семейството ни или от роднините ни да постъпва така. Понякога мислим, че ние нещо сме направили не както трябва. Възможно е този роднина да поиска от нас да запазим тайна за случилото се между него и нас и дори да ни заплаши,

ако решим да споделим тайната с някой друг. Това може да ви накара да се чувствате още поуплашени и объркани. Такива са и чувствата, които Ани изпитва, затова е важно да споделим случилото се с възрастен, на който имаме пълно доверие. Често пъти споделяме с наш близък приятел, но той няма опита и знание, за да ни посъветва как да постъпим. Най-добре е да споделим с друг човек, който има по-

вече опит и мъдрост от нас.

Знай, че постъпки като тази на роднината на Ани се определят от закона като престъпление срещу деца и се наказват строго. Никой не може да постъпва така с едно дете още повече, ако е родител, близък роднина или са от едно семейство.

Запомни: Важно е да потърсим помощ, защото така ще предпазим себе си от други подобни постъпки!

Как да потърсим помощ и при кого да отидем?

Възможно е да потърсите помощ не само от приятели, но и от други хора, които са натоварени от закона с отговорност да пазят гражданите и да се грижат за техните права, особено за правата на децата. Такива хора са полицаите и социалните работници от отделите за закрила на детето. В полицията или в социалните служби децата обикновено отиват придружени от своите родители или близки, които се грижат за тях, за да подадат жалба или сигнал.

Възможно е дете да отиде само в полицията или в социалните служби, за да разкаже какво му се е случило. Със сигурност ще му помогнат!

В случаите, в които сме много объркани и уплашени и още не сме решили на кой от нашите близки и познати да разкажем какво ни се е случило, то можем да се обадим на горещата телефонна линия **116 111**. Тя е безплатна и е денонощна, така че на нея можем да поговорим с някой, който ще ни изслуша и ще ни помогне да решим какво да направим и как да постъпим по всяко време.

Важно е да не забравяме, че **ние не сме виновни за това, което ни се е случило**, затова трябва да го споделим, за да се предпазим от други подобни случки. **Когато кажем истината, ще предпазим не само себе си, но и още други деца от подобни опасни случки.**

116 111

Тази публикация се осъществява с финансовата подкрепа на проект „Protecting the right of child-victims of crime to psychological assistance and child-friendly interviewing procedures“ на програма „Основни права и гражданство“ на Европейската комисия.

Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от нейните автори и не може да се счита, че отразява официалното становище на Европейския съюз.

Автори на историите:

Доц. Нели Петрова-Димитрова, д-р Надя Стойкова, Ирина Заркова

Илюстрации: Антония Илиева

Издава:

Институт по социални дейности и практики

София 1000

ул. Княз Борис I, No 78, ет. 2

тел./факс +359 2 953 31 47

+ 359 2 852 47 13

+359 894 41 23 68

e-mail: sapi@sapibg.org

www.sapibg.org